

Nyt Tidsskrift for Socialvidenskab.

Zeitschrift für Socialwissenschaft. Herausgegeben von Dr. Julius Wolf, ord. Prof. d. Statswissenschaften. Berlin. Heft 1. 15. Jan. 1898.

Til den allerede ret talrige Række af statsvidenskabelige Tidsskrifter er kommet et nyt, der, som ovenstaaende Titel angiver, særlig betegner sig som et Tidsskrift for »Socialvidenskab«. Tidsskriftet vil, efter Udgiverens Indledningsord, »dyrke Socialvidenskabernes hele Omraade«. »Hovedopgaven tilfalder derved Nationaløkonomien«. Men i den Formening, at »Antallet af dem, der, kommende fra andre Videnskaber, sætte sig Opgaver af socialt Indhold og ville lade de i deres Videnskaber vundne Erkendelser tjene Løsningen af disse Opgaver, bliver stedse større«, og at særlig de politiske Videnskaber og Naturvidenskaberne igen rykke hinanden nærmere, skal det være Tidsskriftets anden Hovedopgave at afgive et Foreningspunkt for Repræsentanterne for Naturvidenskab og for Nationaløkonomien saa vel som for andre politiske Videnskaber ved deres fælles Beskæftigelse med sociale Forhold. Endelig nævnes det som en tredje Opgave at drage praktiske Mænd og Politikere til mere end hidtil at

Nyt Tidsskrift for Socialvidenskab.

Zeitschrift für Socialwissenschaft. Herausgegeben von Dr. Julius Wolf, ord. Prof. d. Statswissenschaften. Berlin. Heft 1. 15. Jan. 1898.

Til den allerede ret talrige Række af statsvidenskabelige Tidsskrifter er kommet et nyt, der, som ovenstaaende Titel angiver, særlig betegner sig som et Tidsskrift for »Socialvidenskab«. Tidsskriftet vil, efter Udgiverens Indledningsord, »dyrke Socialvidenskabernes hele Omraade«. »Hovedopgaven tilfalder derved Nationaløkonomien«. Men i den Formening, at »Antallet af dem, der, kommende fra andre Videnskaber, sætte sig Opgaver af socialt Indhold og ville lade de i deres Videnskaber vundne Erkendelser tjene Løsningen af disse Opgaver, bliver stedse større«, og at særlig de politiske Videnskaber og Naturvidenskaberne igen rykke hinanden nærmere, skal det være Tidsskriftets anden Hovedopgave at afgive et Foreningspunkt for Repræsentanterne for Naturvidenskab og for Nationaløkonomien saa vel som for andre politiske Videnskaber ved deres fælles Beskæftigelse med sociale Forhold. Endelig nævnes det som en tredje Opgave at drage praktiske Mænd og Politikere til mere end hidtil at

udtale sig indenfor en videnskabelig Ramme om Emner af den sociale Theori og Politik.

Hvorvidt og i hvilket Omfang det vil lykkes Udgiveren at løse disse Opgaver, maa Fremtiden vise. Foreløbig frembyder det udkomne første Hefte ikke Lidet af Interesse. Foruden Udgiverens egen Artikel om »Illusionister og Realister i Nationaløkonomien«, hvoraf vi foran have gengivet det væsentlige Indhold, finde vi en i Forhold til sit Omfang indholdsrig og interessant Artikel af Dr. Alexander Peetz om »Verdens- og Handelspolitik«, i hvilken Forf. stærkt fremhæver den Rolle, som England i begge Retninger har spillet i de sidste Aar, særlig ved sin Plan om at danne et »Greater-Britain« af Storbritannien og alle dets Kolonier, omfattende $\frac{1}{6}$ af Jordoverfladen og $\frac{1}{4}$ af Jordens Befolkning. Efter en ligeledes kortfattet — det synes at være Udgiverens priselige Formaal at lægge Vind paa, at Tidsskriftets Forfattere skulle fatte sig i Korthed — Artikel af Prof. Fr. Ratzel i Leipzig om »Historiens Filosofi som Sociologi« (egentlig en Anmeldelse af Dr. Paul Bartins Værk af samme Titel) følger første Afsnit af en Afhandling af Prof. Aug. Oncken i Bern om »Adam-Smith-Problemet«, der særlig omhandler Resultaterne af den nyeste Smith-Litteratur.

Ældre Læsere af dette Tidsskrift ville maaske erindre, at der kort efter Hundredaaret for Udgivelsen af Ad. Smiths »Wealth of nations« blev meddelt Referat af forskellige af de i den Anledning fremkomne Skrifter; særlig i Tidsskriftets 12. Bind (1878, II, S. 193—214) findes gengivet »Et Par af de nyeste Udtalelser om Ad. Smith«. Deri berøres det oftere om-

debatterede Spørgsmaal om Forholdet imellem Ad. Smiths to saa forskelligartede Værker: »Theory of Moral Sentiments«, udkommet 1759, og »Wealth of Nations«, udkommet 1776, imellem hvilke man ofte har villet se en saadan Modsætning, at det særlig i Slutningen af 70'erne og den paafølgende Tid er blevet paastaet og navnlig fra kathedersocialistisk Side med Styrke hævdet, at der imellem dem ligger et fuldstændigt Omslag i Ad. Smiths Anskuelse; fremkaldt ved hans toaarige Ophold i Frankrig i 1764—66, under hvilket han skulde være bleven saa stærkt paavirket af Encyclopædisterne, at han ganske havde brudt med og opgivet sine i det førstnævnte Værk udviklede Anskuelse, for i »Wealth of Nations« at proklamere Egoismen som den eneste Drivfjeder til Menneskenes Handlinger.

I ovennævnte Artikel har Artiklens Forfatter efter at have fremhævet Buckle's Hævdelse af, at de to Værker maa betragtes som »to hinanden modsatte, men dog forenelige Dele af en eneste Plan«, hvorfor de »for at forklares maa betragtes i Sammenhæng og som en Enhed; de ere i Virkeligheden to Dele af en og samme Genstand«, — bemærket, at den Dygtighed, hvormed Buckle gennemfører sin Opfattelse, vel er beundringsværdig, men at, »naar Alt kommer til Alt, maa det dog erkendes, at Buckle ikke har ført noget Bevis for, at det stod Ad. Smith selv klart, at »Moral Sentiments« og »Wealth of Nations« slet ikke vare selvstændige Værker, men kun »to uadskillelige Dele af en enkelt Plan.«

Ifølge Onckens Afhandling maa dette Bevis nu betragtes som ført. Oncken, der alt for tyve Aar

siden har udgivet et Værk om Smith som Moralfilosof og deri gjorde den samme Opfattelse gældende som Buckle, gør nu først opmærksom paa, at det imod den Formening, at der skulde være indtraadt et Omslag i Smiths filosofiske Opfattelse ved hans Ophold i Frankrig og at han helt skulde have opgivet sit tidligere Standpunkt, bestemt taler, at han umiddelbart efter sin Hjemkomst fra denne Rejse selv foranstaltede en ny (den tredje) Udgave af sine »Moral-Sentiments« i 1767 og deri uforandret fastholdt sine tidligere Udviklinger og fremdeles besørgede tre nye Udgaver deraf, den sidste i 1790, samme Aar, som han døde. Og i Forordet til denne sidste Udgave udtaler han ligefrem, at han i den første Udgave af 1759 havde lovet at give en Fortsættelse af Værket, i hvilken han vilde behandle Retslæren, Politilæren (o: Økonomien) og Statsindtægterne m. m., og at han delvis havde indfriet dette Løfte ved Udgivelsen af »Wealth of Nations«.

Et endnu vægtigere Bevis for Rigtigheden af Buckles Opfattelse er dog i 1896, som allerede meddelt i dette Tidsskrift for 1897, S. 269, fremkommet derved, at et af en Student i 1763 nedskrevet Kollegiehefte, indeholdende Ad. Smiths ved Universitetet i Glasgow holdte Forelæsninger over »Justice, Police, Revenue and Army« er blevet udgivet af Edv. Cannan. Denne Forelæsning, der altsaa er holdt før Ad. Smiths Rejser i Frankrig, slutter sig umiddelbart til »Theory of Moral Sentiments« som et Slags Fortsættelse, og indeholder det væsentlige Indhold af den senere »Wealth of Nations«. Begge have altsaa i Virkeligheden udgjort »to Dele af en enkelt Plan«.

— Foruden de alt nævnte Artikler indeholder

Hefte endnu to Afhandlinger, af hvilke den ene, af Numa Droz i Bern, findes offentliggjort paa Fransk: »Alexis de Tocqueville et la democratie libérale«. Dette, at optage franske Artikler i et tysk Tidsskrift, er vistnok noget Nyt, der skyldes Udgiverens tidligere Ophold i Schweiz. At det ikke er en Tilfældighed, men skyldes en bestemt Plan, synes at fremgaa deraf, at Hefteets to sidste Afsnit, af hvilke det ene kaldes »Revue der Revuen« og er bestemt til at henlede Opmærksomheden paa de i andre Tidsskrifter indeholdte Bidrag af Interesse, medens det andet er Bog-anmeldelser, ogsaa indeholde franske Anmeldelser af Tidsskriftartikler og Bøger.

W. S.
